

אל תקראו לזה סילבסטר: הישראלים שרוצים שתחגגו את נובי גוד

אחרי שהפכו לישראלים מוחלטים, מרשים לעצמם אלקס ריף וברי רוזנברג לשלוף מעברם את החג המתוק "נובי גוד", ולהכיר אותו לעם ישראל. זוהי הדרך הסלאבית לחגוג שנה אזרחית חדשה, ומי שיטען שזה קשור לקדוש הנוצרי ההוא יזרה מלח על פצעיהם

צמד צעירים ממוצא רוסי, אלקס ריף וברי רוזנברג, פעלו בשבועות האחרונים כדי להכניס ללוח השנה חג חדש בייבוא אישי, "נובי גוד ישראלי", שייחגג הלילה. זה לא חג דתי. במדינות ברה"מ לשעבר זוהי החגיגה של פתיחת השנה האזרחית החדשה, החג היחיד בלוח השנה הקומוניסטי שלא היה לו אופי פוליטי. הוא חג משפחתי שמלווה בפולקלור עשיר וימי חופש, בהם פקקי שמפניה נחלצים, מתנות מוחלפות והאור התכלכל ממשדרי החג נוכח בבתים המקושטים.

ריף ורוזנברג חוגגים נובי גוד כל שנה מאז שנולדו, עוד לפני שעלו לארץ וגם אחרי, כמשתה מסורתי בביתם, בחיק המשפחה הקרובה. בנובי גוד הקודם רוזנברג החליט להזמין לביתו לחג שלושים חברים, ברובם ילידי הארץ. הם הגיעו, כשבאמתחתם מאכלים רוסיים שהם מעולם לא טעמו, והכינו על פי מתכון שלו. הם חילקו אחד לשני מתנות ובשיא הערב שקעו בגזירת הסני'ז'ינקי, פתיתי שלג מנייר. "הם עפו על זה, והיה כיף" הוא סיכם, ובחן דרכים להרחיב את האירוע השנה.

אתם בוודאי מכירים לפחות זוג אחד כזה: היא ילידת חבר העמים, הוא צבר (או הפוך), יש להם ילדים יפים, קריירות מצליחות וזוגיות פוטוגנית. אבל - רק אחד מהם שומר כשרות, או שרק אחד מהם מסוגל לאכול סלט עם מיונז. ואז מגיע חג כל החגים - הנובי גוד! מה עושים? מי מוותר ומי מתפשר, או שפשוט מפצלים את הכוחות לערב אחד כדי לגשר על פערי התרבות?

אבישי גוזלן (36) שעוסק בנדל"ן אחרי שהיה במשך שנים דמות מוכרת בחיי הלילה של אשדוד, וג'ני גוזלן ריינדוביץ (34) עורכת דין, אף פעם אפילו לא חשבו לוותר על החוויה המשותפת: "במקרה זה גם יום ההולדת של חמי, אז אנחנו תמיד חוגגים את שני האירועים יחד ותמיד עם עץ אשוח מקושט, שידורי הטלוויזיה הרוסית ברקע וחברים נוספים שעלו מברה"מ. אני אחראי על הסיר של הדגים המרוקאיים שניצב במרכז השולחן לצד הזקוסקי."

זכורה לך הפעם הראשונה שבה חגגת את הנובי גוד? היה שם הלם תרבות?

גוזלן: "הייתי כל כך לחוץ, בעיקר בגלל שזו הייתה הפגישה הראשונה שלי עם ההורים של ג'ני, כך שלא באמת הספקתי להרגיש את ההלם. ואז אבא שלה מזג לי שוט של וודקה והאוכל הטעים של חמותי הגיע לשולחן, ובסוף זה עבר ממש חלק."

יש מאכלים שבחיים לא תעז לטעום?

"את סלט האוליבייה אני ממש אוהב, וחמותי תמיד דואגת שהקערה תהיה קרובה אלי. את החולודץ (הרגל הקרושה) חמי מנסה לשכנע אותי לטעום כבר עשר שנים, אבל לא משנה כמה אני שותה באותו הערב - בסוף אני משתפן. יש לי רקע עשיר בחיי לילה ואירוח, והרגלתי את עצמי להיות פתוח לאוכל, אבל שום עבודה פסיכולוגית לא תשכנע אותי לטעום את זה."

ספרי על החוויה הראשונה שלך בנובי גוד.

"זה היה מטורף. לגלות את סממני החג הנוצרי, את 'דד מורוז' - שהוא ממש סנטה קלאוס אבל עם מעיל כחול, את הברכות ואת כמות האוכל והשתייה. בהתחלה הרגשתי שנקלעתי לכת מוזרה, אבל לאט לאט הכרתי את הסיפור של החג, והבנתי שיש לו קטע: אסור לכנות אותו כריסמס או סילבסטר, כי זה ממש פוגע ברגשותיהם של יוצאי ברה"מ. נובי גוד הוא הגאווה שלהם, ואי אפשר לקחת את זה מהם. כל זה הדהים אותי."

פורטנוי: אנחנו לא חוגגים את הנובי גוד הקלאסי, אלא עושים לחג הזה אדפטציה עם חומרי גלם ישראלים ועם צורות הגשה מודרניות והרבה הומור. כולנו גדלנו בארץ מגיל מאוד צעיר, אני בעצמי עליתי בגיל שש, ואנחנו מכינים שולחן רוסי מודרני כי כולנו מושפעים מהקולינריה העולמית והישראלית, וכבר די רחוקים מהמסורת הסובייטית. אצלנו יש הרבה פחות מיונז, אנחנו משחקים עם המרכיבים של המנות, וכולנו שואבים השראה מעולם המסעדות של היום.

חג ישן-חדש

- **с новым годом с новым счастьем** לא דוברי רוסית? התרגום בכתבה .

כבר קישטתם את היולקה? כבר הכנתם 'דג מלוח מתחת לפרווה'? ובברכתו של מי תצפו בחצות, בזו של נשיא רוסיה או בזו של ראש הממשלה? | בתחילה, נתפס בישראל הנובי גוד כחג זר, אך בני אדם נחושים וגאים ויוזמות קהילתיות שונות, הצליחו לקרב אותו לציבור הרחב

היום ומחר יחגגו מיליוני יוצאי ברית המועצות לשעבר בכל העולם את חג הנובי גוד, ברוסית, **Новый Год** : השנה האזרחית החדשה ויאחלו אחד לשני – לשנה החדשה עם אושר חדש, או ברוסית **с новым годом** – **с новым счастьем**. החג שהיה לאחד החגים המרכזיים בלוח השנה הסובייטי הצליח להישאר אירוע מסורתי מרכזי גם לאחר נפילת ברה"מ, בעיקר מכיוון שהיה החג היחיד בלוח השנה שלא היה הושפע ישירות או בעקיפין מהאידיאולוגיה של המפלגה השלטת (בשונה מה-1 במאי או מיום הולדתו של לנין).

החגיגות לרגל כניסת השנה החדשה הגיעו לאימפריה הרוסית בתחילת המאה ה-18 והיו חלק ממאמציו של הצאר פטר הגדול, ששלט באותה תקופה, לקרב את האימפריה הרוסית למערב, מהלך שניסה לקדם בין היתר על ידי אימוץ של מנהגים מערביים. עם הקמת ברה"מ נאסר החג תחילה מכיוון שזוהה עם סממנים דתיים נוצריים ופסלאבים פגאניים שעמדו תחת מתקפה אלימה ע"י המפלגה הבולשביקית. במהלך שנות ה-30 הוחזר החג ללוח השנה הסובייטי וקיבל מעמד מרכזי מעצם היותו החג הלא קומוניסטי היחיד שנחוג בברית המועצות. מנהגי החג קיבלו פרשנות מקומית: כך על עץ האשוח המסורתי הוצב כוכב אדום במקום הכוכב של ישו, ואת סנטה קלאוס החליף 'דד מארוז' (סבא כפור) ונכדתו החביבה, סניגורצ'קה. כאן חשוב להדגיש, החג מצוין במקביל לחג המולד הנוצרי וציון השנה החדשה בלוח השנה הנוצרי, הוא הסילבסטר. בגלל סמלי החג, וביניהם עץ האשוח, זוהה במשך שנים החג עם הנצרות ולכן קיבל יחס עוין מצד החברה הישראלית, וזאת למרות שמדובר בשני חגים שונים לחלוטין. הנובי גוד הרוסי הוא חג חילוני לחלוטין, ולא נלוות לו כל משמעויות נוצריות או דתיות.

"התקשורת המיינסטרימית חושבת שישראלים דוברי
רוסית חוגגים את חג המולד", אומרת סבטלובה. "היא
מטעה את הקוראים מתעלמת מהחג אותו חוגגים
כמיליון ישראלים יוצאי חבר העמים. זאת למרות
ניסיונות חוזרים ונשנים לספר, להסביר ולשכנע, כבר
כמעט שלושה עשורים שחלפו מאז העליה הגדולה.
בנובי גוד אין שום דבר דתי, לא נוצרי ולא של כל דת
אחרת. זה פשוט חג יפה וצבעוני שרבבות ישראלים
וישראליות חוגגים אותו כל שנה. החג הזה הוא חלק
מהמורשת שלנו, מהזיכרונות הפרסונליים
והקולקטיביים שלנו, חלק המארג של החיים בישראל."

ישראלים נודניקים, רדו לי מהעץ! אני חוגגת נובי-גוד בכיף שלי

הביטוי "סילבסטר היה אנטישמי" מאד רווח בישראל, אפילו בקרב חילונים רבים שמעולם כף רגלם לא דרכה בבית כנסת וזרועם מעולם לא חבקה ספר תהילים. הגיע הזמן שתבינו למה זה לא רלוונטי

ה-31 לדצמבר כבר כאן ובשנים האחרונות זה נראה כאילו התאריך הזה לא מוציא החוצה רק את הבליינים שחושבים שסוף שנה היא סיבה למסיבה, אלא גם את כל הרוסים, שעד לפני כמה שנים נאלצו לשבת בשקט בבתי הקטנים שלהם, ליד עץ אשוח מקושט מפלסטיק, בעודם לועסים דג מלוח לצלילי מחרוזת שירי דבקה ובוהים בתמונות של שלג סובייטי באינסטוש

אבל לא עוד - כי בשנים האחרונות נראה שקורה משהו טוב (או נוראי, תלוי את מי שואלים) והמונח "נובי גוד" הופך להיות מוכר ליותר ויותר ישראלים. זה כבר לא "את חוגגת כריסמס?!!" מזועזע או "מה את עושה בסילבסטר?" מתעניין, אם כי "אז מה את?" עושה בסילב - אוי! סליחה! בנובי גוד

אולי זו רק אני, שהופכת את אט לרוסיה יותר, אחרי שנים בהן ניסיתי להיות הכי ישראלית שאפשר, או הישראלים, שהתחילו להפנים שכל הרוסים האלו לא מתכוונים ללכת לשום מקום, בטח שלא בחזרה למוסקבה. אבל פתאום יש קצת אווירת חג באוויר, ואני לא מדברת על "נסענו לנצרת לראות איך הגויים עושים את זה, בשבוע הבא ניסע לספארי, לראות את הקופים" אלא לאווירה מגניבה של אנשים שמחפשים לעצמם סיבה לגיטימית ו חבר רוסי להשתכר איתו באמצע השבוע. ממש כמו מסע החיפוש אחר חברים מרוקאים שמתחיל לקראת המימונה, רק על עקבי סטילטו

גֹד טיים: חג השנה האזרחית הסובייטי שנחגג ברוסיה עושה עלייה

עשרות יוצאי ברית המועצות יפתחו את הבתים בחג הנוביגוד כדי שגם אתם תוכלו להשתתף בסעודה מושחתת עם סבא כפור. וסילבסטר? עזבו אתכם, זה ממש לא אותו הדבר

עזבו אתכם מסילבסטר, הכירו את הדבר הכי חם בקור של דצמבר: חג הנוביגוד. הנוביגוד, חג השנה האזרחית החדשה שנחגג ברוסיה ב־31 לדצמבר (נובי=חדשה, גוד=שנה), הוא המקבילה החילונית־סובייטית לסילבסטר.

הנוביגוד היה החג הלא קומוניסטי היחיד שנחגג בברית המועצות, והוא פינה מקום למשפחתיות תחת המשטר הסובייטי, אשר אסר על סממנים דתיים בכלל. עד היום יוצאי חבר העמים חוגגים אותו באווירה אינטימית, עם המשפחה הגרעינית וחברים. במסורת החגיגות תמצאו נאומים והרמות כוסית, סעודה מושחתת, החלפת מתנות וצפייה בסרטים.

השנה קבוצה של צעירים דוברי רוסית החליטו להכיר לקהל הישראלי מקרוב את החג, והם קוראים לכם להצטרף לחגיגות במסגרת פרויקט נוביגוד הישראלי. הפרויקט כולל שתי יוזמות: הצגת החג ומנהגיו לקהל הרחב, וחיבור בין משפחות שמעוניינות לארח ואנשים שרוצים להתארח.

"לפני שלוש שנים החלטתי לא להגיע לאימא שלי לחג, ובמקום זה הזמנתי כמה חברים שאינם דוברי רוסית אליי הביתה, והם התלהבו", מספר ברי רוזברג, שיזם עם אלכס ריף את הפרויקט. "בשנה אחרי זה באו עשרה אנשים ובשנה שעברה כבר באו 30. ביקשתי מכל אחד מהם להכין אוכל רוסי, ראינו סרטים על נוביגוד, גזרנו פתיתי שלג מנייר לקישוט והחלפנו מתנות. עשינו ערב תרבותי שלם והחלטתי שאפשר לעשות מזה משהו יותר גדול".

היוזמים – צעירים ישראלים דור 1.5 שגדלו רוב חייהם בישראל – מנסים להטמיע את תרבות העלייה הרוסית בשיח הציבורי הישראלי. לדברי רוזנברג, אף שהחג הוא חילוני לחלוטין, הוא נקשר לסילבסטר הנוצרי שנחגג באותו התאריך.

"כל שנה אנחנו שומעים העלבות והקנטות בנוסח 'למה אתם מביאים חג נוצרי?'," אומרת ח"כ קסניה סבטלובה מהמחנה הציוני, שפועלת במרץ לקדם את היוזמה. "אז אני רוצה לומר לכל מי שמגנה אותנו ובאותה נשימה קונה לבבות בוולנטיין, שאנחנו חוגגים חג אזרחי וחילוני לחלוטין. באנו ממקום שבו נישלו אותנו מהתרבות היהודית שלנו. לחגים של המפלגה לא התחברנו, והחג היחיד שהייתה בו שמחה, גם לנו כיהודים, הוא הנוביגוד. תרבות היא נכס ולא נטל, וכמו שאני שואפת להכיר את כל העדות והתרבויות בארץ, גם אנחנו נביא משהו מהבית".

"השתמשו בחג כדי לנגח את העלייה הרוסית כלא יהודית", מוסיף רוזנברג. "כזו שצריכה להוכיח את עצמה". ריף מוסיפה: "הרבה שנים התביישתי בחגיגות הנוביגוד, זה היה מוקצה מהחברה, ובשלב מסוים גם הפסקתי לחגוג עם המשפחה. אני ודוברי רוסית רבים לא רוצים להחביא יותר את התרבות שגדלנו עליה, בעיקר כי אנחנו מרגישים שזה פספוס אדיר לתרבות הישראלית המגוונת של היום. השנה אני מחזירה עטרה ליושנה וחוגגת עם ההורים".

קישורים לסרטונים :

- הפעם הראשונה שחגגתי נובי גוד בישראל (חשוב לראות)
<https://www.youtube.com/watch?v=qrwP3Xfz6ns>
- הפרוייקט של רביבו – נובי גוד
<https://www.youtube.com/watch?v=QSM8s05zTsU>
- נובי גוד ישראלי
<https://www.youtube.com/watch?v=h6CavKFDR6M>